

”Faktablad”
om
Foderblandinger, Forblandinger og Tilsætningsstoffer

Indhold:

1. Indledning
2. Fuldfoder, tilskudsfoder og diætetisk foder (kan bruges med basisregistrering)
3. Mineralsk foder (kan bruges med basisregistrering)
4. Forblandinger (udvidet registrering kræves)
5. Fodertilsætningsstoffer (udvidet registrering kræves)
6. Væsentlige ændringer pr. 1. januar 2006

1. Indledning

Alle landbrug skal fra 1. januar 2006 være registrerede efter Foderhygiejneforordningen¹ og foderbekendtgørelsen².

Endvidere gælder fra 1. januar 2006, at før en eventuel brug af forblandinger eller tilsætningsstoffer i ren form påbegyndes i besætningen, skal dette være indberettet til Plantedirektoratet.

Efter de tidligere regler, som gjaldt frem til 1. januar 2006, skulle landbrug, der ønskede at bruge forblandinger eller tilsætningsstoffer i ren form, søge om og have opnået registrering efter registreringsbekendtgørelsens³ bilag 8, inden disse produkter blev taget i brug.

For at lette den nye registrering efter Foderhygiejneforordningen og indberetningen har Plantedirektoratet valgt, at lægge et spørgsmål om Foder ind i den Fælles Husdyrindberetning. Spørgsmålet lyder:

”Jeg anvender forblandinger og/eller tilsætningsstoffer”. Det kan besvares ved at sætte kryds i Ja eller Nej.

Hvis der svares Nej, skal besætningen opfylde kravene i Foderhygiejneforordningens bilag I og bilag III.

Hvis der bruges forblandinger eller tilsætningsstoffer i ren form i besætningen, og der derfor svares Ja, er besætningen også omfattet af kravet om ”HACCP” og kra-

---

¹ Europa–Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne.

² Bekendtgørelse nr. 1360 af 15. december 2005 om foder og foderstofvirksomheder

³ Bekendtgørelse nr. 171 af 19. marts 1998 om registrering m.m. af foderstofvirksomheder, som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 81 af 27. januar 2005, (§ 1, stk.1, 3).

vene i bilag II i Foderhygiejneforordningen. Besætningen skal så følge både bilag I, II og III i Foderhygiejneforordningen. Endvidere skal der betales en årlig afgift til Plantedirektoratet. Afgiften er for 2006 fastsat til 1.500 kr.

Så snart dyrenes ration blot i en periode suppleres med bare en forblanding eller et tilsætningsstof, skal dette før brugen påbegyndes være indberettet til Plantedirektoratet. Indberetningen kan ske via den Fælles Husdyrindberetning, eller på et særligt indberetningsskema, som fås ved henvendelse til Plantedirektoratet eller findes på Plantedirektoratets hjemmeside. Indberetningen om brug af forblanding eller tilsætningsstof skal ske før brugen af produktet påbegyndes.

Læs mere om kravene i Foderhygiejneforordningen på Plantedirektoratets hjemmeside www.pdir.dk/foderhygiejne.

Som en hjælp til at skelne mellem foderblandinger, der kan bruges uden de ekstra "HACCP" forpligtelser, på den ene side og forblandinger og tilsætningsstoffer med krav om "HACCP" på den anden side, er der nedenfor en liste med eksempler på de forskellige produkttyper.

Eksemplerne skal gøre det lettere at placere de foderstoffer, som bruges på den enkelte bedrift, i de rigtige kategorier, så krydset kan sættes rigtigt i spørgsmålet om Foder ved den Fælles Husdyrindberetning.

Det vil altid fremgå af mærknings sedlen ("indlægssedlen") om det er en fuldfoderblanding, en tilskudsfoderblanding, et mineralsk foder eller et diætetisk foder. Forblandinger skal være mærket med "FORBLANDING". Desværre er en del forblandinger ikke korrekt mærkede. Fodermidler skal være mærket med "Fodermiddel", mens der ikke er nogen specifikke krav til mærkning af fodertilsætningsstoffer.

Tommelfingerreglen er at hvis foderet IKKE er mærket fuldfoder, tilskudsfoder, mineralsk foder eller som diætetisk foder, så ER det en forblanding. Det er derfor vigtigt at læse på sækken/bøtten.

2. Fuldfoder, tilskudsfoder og diætetiske foder

Definitioner: Fuldfoder er foderblandinger, hvis sammensætning dækker dyrenes daglige behov. Tilskudsfoder har et højt indhold af visse stoffer, og kan derfor kun sammen med andre foderstoffer dække dyrenes daglige behov. Diætetisk foder er foderblandinger, der ved deres særlige sammensætning eller særlige fremstillingsproces klart adskiller sig fra såvel almindelige foderblandinger som fra foderlægemidler, og som sælges til særlige ernæringsformål.

Eksempler:

- Fuldfoder til slagtesvin
- Tilskudsfoder til kvæg (kraftfoder)
- Tilskudsfoder til får
- Tilskudsfoder til smågrise
- Tilskudsfoder til heste, f.eks. Islænder Mysli, Fase Balancer
- Elektrolytter (diætetisk foder til stabilisering af væskebalancen)

3. Mineralsk foder

Definition: Tilskudsfoderblandinger, der hovedsagelig består af mineralstoffer, og som indeholder mindst 40 % råaske.

Eksempler:

- Sliksten og slikbaljer
- Mineralsk foder til kvæg, f.eks., Type 3, Type U, Type K m.m.
- Mineralsk foder til får
- Mineralsk foder til svin, f.eks. Landmix xxxx
- Mineralsk foder med indhold af vitaminer og mikromineraler, f.eks. A-, D- og E-vitamin, A-, D- og E-vitamin samt selen, E-vitamin, E-vitamin og selen m.m.
- Mineralsk foder til heste, f.eks. Travo-Sport, Racing Mineral m.m.

4. Forblandinger

Definition: Blandinger af fodertilsætningsstoffer eller blandinger af et eller flere fodertilsætningsstoffer med fodermidler eller vand som bærestof, der ikke er bestemt til direkte fodring.

Eksempler:

- Forblandinger med indhold af E-vitamin – både naturligt og syntetisk
- ”Biotinforblanding”
- Forblandinger med indhold af mikromineraler – zink, kobber, jern, selen, mangan, jod, kobolt, molybdæn
- Flydende blandinger med indhold af vitaminer og evt. selen, f.eks. A-, D- og E-vitamin, A-, D- og E-vitamin og selen, E-vitamin, A-, D-, E-, B- og K-vitamin, B-vitamin, Tran med tilsat A- og E-vitamin, Flydende blandinger med indhold af mikromineraler m.m.

Hvis en eller flere forblandinger bruges i besætningen, skal der ved spørgsmålet om foder i den Fælleshusdyrindberetning sættes kryds i Ja. Besætningen skal da have HACCP og følge både bilag I, II og III i Foderhygiejneforordningen.

5. Fodertilsætningsstoffer

Definition: Stoffer, mikroorganismer og præparater, der ikke er fodermidler og forblandinger, og som med forsæt er tilsat foderstoffer eller vand for specielt at opfylde en eller flere af de funktioner, der er nævnt i Tilsætningsstofforordningens⁴ artikel 5. stk. 3. Læs mere om tilsætningsstoffer i Plantedirektoratets vejledning om tilsætningsstoffer, som ligger på hjemmesiden www.pdir.dk

Eksempler:

- Urea
- Aminosyrer, f.eks. Lysin, Methionin, Treonin, Cystin

---

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer.

- Vitaminer, f.eks. A–Vitamin, B–Vitamin og E–vitamin
- Konserveringsmidler, f.eks. myresyre, sorbinsyre, natriumnitrit
- Enzymer
- Mikromineraler, f.eks. manganoxid, zinkoxid, undtaget er dyrlægeordineret zinkoxid købt på apoteket!

Hvis et eller flere af fodertilsætningsstofferne skal bruges i ren form i besætningen skal der ved spørgsmålet om foder i den Fælles Husdyrindberetning sættes kryds i Ja. Besætningen skal da have HACCP og følge både bilag I, II og III i Foderhygiejneforordningen.

Vær opmærksom på, at:

Rene makromineraler (dosseres som en tommelfingerregel i g pr. kg foder) ikke er tilsætningsstoffer, men fodermidler. Det gælder f. eks. foderkridt, calciumcarbonat, magnesiumoxid, natriumsulfat (Glaubersalt), natriumbicarbonat og fodersalt. Fodermidler udløser det *ikke* krav om HACCP, og besætningen skal kun følge bilag I og III i Foderhygiejneforordningen. Der kan så sættes kryds i Nej.

Undtagelse:

Ensileringsmidler er også fodertilsætningsstoffer. Hvis ensileringsmidler er den eneste form for fodertilsætningsstoffer, der bruges i besætninger, er der *ikke* krav om HACCP, og besætningen skal kun følge bilag I og III i Foderhygiejneforordningen. Der skal så sættes kryds i Nej.

Vær yderligere opmærksom på, at:

Visse tilsætningsstoffer kan gives i enten i ren form eller form af en foderblanding mærket tilskudsfoder eller diætetiskfoder. Det er vigtigt at kontrollere før køb, hvordan produktet er mærket. Hvis produktet er mærket som tilskudsfoder og diætetiske foder udløser det *ikke* krav om HACCP, og besætningen skal kun følge bilag I og III i Foderhygiejneforordningen. Der kan så sættes kryds i Nej.

Vær særlig opmærksom på, at:

Kobbersulfat er et tilsætningsstof som i ren form ALDRIG må bruges i foder på landbrug!!. Kobbersulfat må kun gives i form af en forblanding!!. Hvis der skal bruges en forblanding med kobber i besætningen, skal der ved spørgsmålet om foder i den Fælles Husdyrindberetning sættes kryds i Ja. Besætningen skal da have HACCP og følge både bilag I, II og III i Foderhygiejneforordningen.

Såfremt kobbersulfat bruges i kvægbesætninger til fodbad, udløser det *ikke* krav om HACCP, da der ikke er tale om fodring. Der kan i så tilfælde sættes kryds i Nej.

6. Væsentlige ændringer pr. 1. januar 2006

Oversigt vedrørende forblandinger og fodertilsætningsstoffer i ren form.

Flere stoffer flyttes pr. 1. januar 2006 over i gruppen af fodertilsætningsstoffer

Regler og fodertilsætningsstoffer	Tidligere regler	Nu gældende regler
Før brug af forblanding eller fodertilsætningsstof i ren form:	Ansøg om registrering efter Registreringsbek. bilag 8. - Sagsbehandling i PD vedr. bl.a. krav til blandede læg før registrering gives	Indberet via www.husdyrindberetning.dk eller på blanket - krav om HACCP-baseret kvalitetssikrings-system - ingen sagsbehandling i PD!

Stof	Tidligere regler		Nu gældende regler	
	Tilsætningsstof	Krav	Tilsætningsstof	Krav
urea/foderurea	Nej	nej	ja	HACCP*
organiske syrer, f.eks. - myresyre - mælkesyre	ja (konserveringsstoffer)	nej	ja	HACCP*
aminosyrer, f.eks. - lysin - methionin - treonin	nej	nej	ja	HACCP*
vitaminer, f.eks. - vitamin E - vitamin B	ja	registrering efter bilag 8	ja	HACCP*
mikrominerale, f.eks. - zink (zinkoxid) - mangan - jern	ja	registrering efter bilag 8	ja	HACCP*
mikroorganismer, f.eks. mælksyrebakterier	ja	registrering efter bilag 8	ja	HACCP*
strøjern	nej tilskudsfoder	nej	nej	nej
drikkejern	ja	ja	ja	HACCP*
makromineraler, f.eks. - calcium (foderkridt) - salt (foder salt) - magnesium (magnesiumoxid) - fosfor (fosforsyre)	nej fodermidler	nej	nej	nej

* HACCP-baseret kvalitetssikringssystem og ja til forblanding/fodertilsætningsstof skal før brugen påbegyndes være indberettet til Plantedirektoratet.